ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

Седмично издание на Варненската Тжрговско-Индустриална Камара.

Урежда Редакционен Комитет.

Всичко що се отнася до вестника се изпраща до Варн. Тжрг. Инд. Камара.

Варна, 19 Октомврий 1922 г. Год. I. Брой 1

Абонамент { Годишен . . . 100 лв. / Полугодишен . . 60 „ / Чужбина (годишен) . 140 „

Обявления { 1/2 стр. 300 лв. — 1/8 — 100 лв. / 1/4 „ 180 „ — 1/16 — 60 „

53907 57

Нашата цел.

В тазгодишното общо редовно сжбрание на членовете на Варненската тжрговско-инд. камара се взе единодушно решение: камарата да почне издаването на свой печатан орган.

Появяването на „Икономически Известия" се дължи на това решение.

Камарата ни не за пръв пжт се нагжрбва с подобна задача. Още през 1914 год. тя почна издаването на двуседмичното списание „Икономически Преглед", което, обаче, бе принудено да спре следующата година поради намесата на Бжлгария в войната.

Целите, които преследваше „Икономически Преглед" остават такива и за „Икономически Известия".

Засилване вржзките между Камарата и тжрговското, индустриалното и занаятчийското сжсловия в района й за обща културна дейност; проучване народното стопанство и правилно насочване на неговото развитие; отбелязване на по-важните прояви в развитието на икономическия живот и икономическата мисжл в чужбина; обширна и навременна информационна служба ето в общи черти тези цели.

„Икономически Известия" ще излизат седмично; всеки брой, освен по една или две статии вжрху дневни вжпроси от местен характер или по вжпроси от по-общ характер, ще сждржа по вжзможност и следните отдели:

1. Икономически преглед (вжтрешен и вжншен);
2. Из дейността на камарата и стоковата борса;
3. Занаятчийски отдел;
4. Закони, правилници, наредби и
5. Информационен отдел (консулски известия, тжржища, борси и пр.).

За постигане на целите, които камарата преследва с издаването на „Икономически Известия", тя разчита не само на подкрепата на своите членове, но и на оная на всички занаятчии, индустриалци и тжрговци в страната изобщо и особно на тия в района й; защото целите, които се преследват с „Икономически Известия", сж общи, а общи цели могат да се постигат само с общи усилия.

Нека всеки тжрговец, индустриалец и занаятчия дълбоко се прониква от сжзнанието, че над частните стопански интереси на всекиго стоят общите интереси на народното стопанство; че частните стопански интереси сж само тогава добре запазени, когато сж в сжгласие и в услуга на общите стопански интереси на страната.

Нека всеки ратува, преди всичко, за бжлгарското народно стопанство. По този начин той най-добре ще ратува за собственото си благосжстояние.

Сжбитията на близкия изток и Бжлгария.

Политическо положение и перспективи.

Сждаденото вследствие поражението на гржцките войски положение на близкия изток, привлича вниманието на големи и малки, близки и далечни страни. Близкоизточният вжпрос е бил в всички времена един от най-важните световни вжпроси. Свободата на проливите, свободното движение по Босфора, Мраморното море и Дарданелите е било всякога ядката на тоя вжпрос. Кой да владее проливите, кой и как да ги използува, е бил сжществен вжпрос в политиката на повечето велики држави и особено в тая на Англия и Русия. За Турция той е бил и е вжпрос за нейната независимост, за Русия той всякога е бил важен политически и икономически вжпрос, а за Англия близкоизточният вжпрос е бил свързан с вжпроса за владичеството над моретата. Много естествено е впрочем, че погледите на всички држави сж обжрнати кжм близкия изток. Всека страна се стреми да използува това положение за своите интереси. Русия, която има голем дел в победата на Кемаловите войски, която чрез Турция се стреми да уязви Англия и сломи господството й в колониите, упорито настоява да си каже думата при разрешението на тоя вжпрос. „Без участието на Русия не е вжзможно да се получи едно трайно решение на вжпроса за проливите", заявява Сжветското правителство. Франция, чието влияние на близкия изток датира още от преди неколко века, за да може да запази това свое положение там, влезна още миналата година в преговори с ангорското правителство и сключи известното споразумение с него по силата на което тя отегли своите войски от Киликия, в която провинция бе отново вжзстановена властта на националистическото правителство. По сжщия пжт тржгна и Италия. Англия, която не можеше да йостави напжлно своето протеже Гжрция, сжщо тжй беше принудена да се држи не много враждебно кжм Турция. Това се дължеше в голема степен на сжчувствието, което мюсюлманското население от нейните колонии има кжм Турция, на постжпките, които се правеха от последното пред англййското правителство, в смисжл да се запазят суверенните права на халифа и султана, както и на нежеланието на широките народни маси в Британската империя да участвуват военно в защита на Гжрция. По тези именно причини помощта, която Англия даде на Гжрция в военно, финансово и политическо отношение, беше много по-слаба от тази, указана на ангорското правителство от Русия, Франция и Италия.

И тжй, вследствие получената подкрепа, Мустафа Кемал паша можа да организира добре своята армия и да нанесе решителен удар на Константиновите войски. За един два месеца гржцката войска бе разбита, в резултат на което Гжрция бе изгонена не само от Мала-Азия, но ще требва да се прости за винаги с Цариград и с източна, а може би и с западна Тракия. Бунтовете в армията и маринатa, избухналата революция в Атина и други градове в Гжрция, абдикацията на краля, поемането на управлението от приятелите на Венизелоса, както и усилията на бившия критски революционер да спаси завоевателната политика на Гжрция, което е негово дело, не ще изменят нито и сегашното положение на та

жава. Гжрция е изоставена сама на собствените си сили, тогава когато и в политическо отношение положението на Турция е блестяще. Сега великите джржави се надпреварват, коя повече да се хареса на Турция, която, впрочем, има отлични защитници всред самите сжюзници. И Турция успе да разкжса Севжрския договор. Ненарушимоста на договорите е вече окончателно разколебана и потисническата политика, водена в техния дух — очаква сжщата сждба. Всички нови факти свидетелствуват вече за един нов поврат на политическите отношения в близкия изток.

Конференцията на представителите на Англия, Франция и Италия, сжстояла се неотдавна в Париж, завржща вече на Турция не само Цариград, но и Тракия, до устието на Марица.

Тези дни пжк се сжстоя в Мудания друга конференция за изработване условията за примирие и предварителните условия за мир, при участието на представители на великите сили от Антантата, както и на такива на гржцкото и англорското правителства. Сжгласно решенията на конференцията, гржцките войски ще се оттеглят оттатжк тракийската граница от 1913 г., като десния бряг на Марица бжде окупиран от сжюзническите войски. Изпразването на източна Тракия от гржцките граждански и военни власти ще трябва да се привжрши кжм края на този месец. Последователно с изпразването на Тракия от гржците, турската администрация и жандармерия ще вземе властта, а кжм средата на м. ноември сжюзническите войски ще освободят окончателно Тракия. Що се отнася до Цариград и Цариградския полуостров, междусжюзническите войски остават там до окончателното разрешение на вжпроса от мирната конференция.

И тжй, факт е, че на Турция се отстжпва до Марица и тя в скоро време ще бжде пжлен господар на тези места. Най-важният вжпрос, обаче, който предстои да се разреши от предстоящата конференция е вжпроса за бждащия режим на проливите.

Но, пита се, кои джржави ще участвуват в тази конференция?

От досегашните сжобщения по този вжпрос явствува, че освен представителите на великите джржави от Антантата и воюващите страни Турция и Гжрция, в конференцията ще участвуват и Югославия и Ромжния. Турция, от своя страна, е предложила да участвуват в конференцията и Русия, Украйна и Грузия. По всичко изглежда, че Русия ще бжде допустната в тази конференция, тжй като между англорското правителство и Русия е бил сключен кжм средата на м. март м. година договор, по силата на който двете страни се задължават да се представи окончателното изработване на международния статут за Черно море и проливите на специална конференция, в която ще участвуват делегати на крайбрежните страни, при условие, с взетите от нея решения да не се накжрнява пжлния суверенитет на Турция, както и да не се застрашава безопастността на Турция и на нейната столица Цариград.

А това ще рече, че Турция не ще може да участвува в една конференция, в която не биха участвували представители на Русия, Украйна, Грузия, Бжлгария и Ромжния.

И тази е най-логичната и справедлива постановка на вжпроса.

Обаче, Бжлгария, която е една от най-заинтересованите джржави при разрешението на вжпроса за проливите и този за бждащия режим на Тракия, не е поканена да участвува в конференцията; и не само че не е поканена, но и официално никой още не е издигнал глас за подкрепа на искането й да участвува при резрешението на този вжпрос. Бжлгария в случая е напжлно изолирана. Тя е лишена в такива сждбоносни минути от своите приятели. При все това, бжлгарското правителство ще трябва настойчиво да иска не само да участвува в конференцията, но то трябва да потжрси и да намери вжзможните защитници на своята кауза в самата конференция. То трябва да намери своите приятели и да действува с тех. То трябва да иска, наред с участието в конференцията, Бжлгария да бжде представена и в комисията, която ще прилага правилника по уреждането на този вжпрос. Правителството трябва да изисква, щото и Бжлгария да бжде представена в този контролен орган, който ще бди да бждат проливите свободни, защото без тази свобода Бжлгария е осждена на икономическо разорение.

Освен вжпроса за свободата на проливите, друг един не по-малко сжществен политически и икономически вжпрос е този за бждащето управление на Тракия. Интересите на местното население и на Бжлгария изискват, щото тази област, заедно с западна Тракия, да има автономно управление. Това разрешение е и справедливо. Обаче, кжсно е вече. Сждбата на източна Тракия е вече решена. Да се повдига сега този вжпрос и да се иска друго разрешение, различно от това на конференцията в Париж и Мудания, би значило да си сжздадем; без нужда, още един противник в лицето на националистична Турция.

По отношение на източна Тракия, който вжпрос, впрочем, може да се смета за разрешен, Бжлгария би трябвало да иска да се гарантират правата на малцинствата, като им се даде културна автономия. Едновременно с това, да се позволи на бежанците от тези места, избегали в Бжлгария в разни времена и чийто брой надминава сто хиляди души, да се вжрнат по домовете си, като им се вжзвжрнат имотите и им се даде вжзможност свободно да живеят и се развиват.

Остава да се настоява за едно по справедливо разрешение на западно-тракийския вжпрос. С този вжпрос е свжрзан и вжпроса за териториалния излаз на Бжлгария на Бело море. Бжлгария има национални, политически и икономически интереси да се установи друг един режим в тази провинция. Преди две години десетки хиляди бжлгари напуснаха тази област. Останалото там бжлгарско население е лишено от всекакви права. Невжзможен терор се упражнява над него. То е на пжт да бжде елиминирано, като националност. Желанието на това население, както и на многобройната емиграция от там, изразено още преди три години, е да се образува от западна Тракия една автономна област.

От друга страна, икономическите и политически интереси на Бжлгария диктуват сжщо така едно такжво разрешение на вжпроса. По този начин ще се отстранят много от поводите за недоразумения, които често изникват между Бжлгария и Гжрция и които влошават и тжй недобрите отношения между тези две страни.

От особена важност за стопанското развитие на Бжлгария е да се установи автономен режим в западна Тракия, тжй като само при едно такжво разрешение на вжпроса ще може да се даде излаз на Бжлгария на Егейско море. Излишно е да се спираме надлжго вжрху значението на един такжв излаз за бжлгарското стопанство. Достатжчно е да се спомене, че като се даде на Бжлгария този излаз, нашата страна ще има вжзможност да бжде в преки вжзки с клиентите на бжлгарските произведения — западноевропейските страни, че транспортните разходи за превоза на стоките, които имат голямо значение в сегашната международна тжрговия, ще се сжкратят значително, че Бжлгария ще може, при евентуално закриване на проливите, да продължава да изнася излишека в своето производство. Освен това, при невжзможност да се изнасят произведенията на на-

щето селско стопанство от северна Бжлгария по Дунава — било, че сж общенията по тази река не сж още напжлно вжзстановени, било че през зимата тя замржзва, те ще могат да се изнасят, особено от Северозападна Бжлгария през Бело море. Най-сетне, и Сжрбия би могла да използува тоя бжлгарски порт на Бело море за износа на своите селско-стопански произведения за островите на Егейско море и за пристанищата на Средиземно море: Смирна, Александрия и др., както тя сега използува бжлгарските железници за износа на своите произведения за Цариград.

Усилията на бжлгарския народ и правителство трябва да бждат насочени в направление на гореизложеното. Сегашното положение трябва да се използува. Редко могат да се отдадат такива случаи. Трябва да се пипа умело и резумно. Повтарям, Бжлгария трябва да намери своите приятели. Бжлгарската дипломация трябва да покаже, най-сетне, че и тя може да бжде един пжт полезна на своята страна.

Д. Влахов.

Бележка. Втората статия на г-н Д. Влахов ще бжде: „Икономически последици от сжбитията на близкия изток." Ред.

От редакцията и администрацията.

Редакционния комитет на „Икономически Известия", на когото се вжзлага вжрховния надзор по уредбата на в-ка се сжстои от г. Т. Белмер, професор по тжрговските науки в Висшето тжрговско у-ще; г. Дим. Влахов, секретаря на К-рата; г. Д-р Ив. Екимов, подпредседателя на К-рата; г. Ц. Каляндjиев, ректор на В. Т. у-ще и г. Д-р Г. Петков, редовен доцент в В. Т. у-ще. Вестникът ще се редактира от г. Дим. Влахов.

Умоляват се всички лица, на които изпращаме настоящия брой, да ни известят, желаят ли да ни бждат абонати, или не. Нежелающите да повжрнат вестника обратно в редакцията, а тия, които не сторят това и след втория брой, *ще считаме за абонати.*

На всички г-да индустриалци и тжрговци известяваме, че техните реклами чрез нашия вестник ще намерят най-широка и навременна гласност.

Всички ржкописи, информации и бележки, които ни се изпращат за използуване, молим, да бждат написани ясно и четливо и *само на едната страница на листа.*

ВЖТРЕШЕН ОТДЕЛ.

Индустриална анкета.

Почти целата ни фабрична индустрия е сжздание на наши частни капитали, труд и предприемчивост, на наша частна инициатива и грижи. Наред с туй, обаче, сжществуването на тая индустрия, нейното развитие и успех до днес, се дължи твърде много и на държавата, т. е. на благата, които ú сж бивали давани от закона за насърдчение на местната индустрия. Поради това и държавата си е установила особно близки отношения кжм нея и даже си е извоювала права на вмешателство в нейния живот, както по отношение на вжтрешната ú организация, тжй и в насоката на нейното развитие. В духа на това вмешателство, именно, държавата, resp. Главната дирекция на статистиката, предприе последната индустриална анкета, която е вече привжршена.

Чрез подробните си вжпросници анкетата засегна всички страни на индустрията: капитали, постройки, машинария, двигателна сила, сурови материали, изделия — продадени у нас и в странство — административен, технически и работнически персонал, тжрговска организация и даже исторически бележки за вжзникването и развитието на отделните фабрични заведения.

Такава подробна анкета е от пжрва необходимост, както за държавата, за да има по-правилна ориентировка в стопанската си законодателна и практическа дейност, тжй и за самите индустриалци — да имат ясна представа и достатжчни аргументи за защита на своите интереси. Едновременно с туй, анкетата е нужна, за да се изтжкне ясно количественото и качествено сжстояние на труда — един от основните фактори в индустриалното ни стопанство.

Тази анкета, според нас, дойде и твърде навременно — дори належаща за момента, който преживяваме. Цялата ни индустрия, в всичките ú отрасли, прекарва почти критическо сжстояние вред трудните условия на кредит, доставка на сурови материали, несигурни пазари и колеблива валута. От друга страна, всеки час и ден наложително изискват от държава и обществени власти разрешение на стопанската криза — нормализиране на стопанския ни живот. А затова трябва да се знае на кой ред е днес нашето стопанство, особно индустриалното, неговите дефекти и нужди, а след туй да се вземат мерки за неговото издигане и насочването му в тоя или оня пжт. Анкетата, прочее, иде тжкмо на време, за да уясни с своите данни проектите, които нашето стопанство очаква от страна на държавната власт.

По отношение самите вжпросници на анкетата и метода, по който те се изпжлниха, имаше да се каже доста нешо на времето, но сега това е почти безпредметно. Ще забележим само, че внимателните чиновници в статистиката, при сумирането на данните, ще се натжкнат на много несжобразности в разните обекти на индустрията. Затова, ние мислим, че сж необходими частични справки — един вид повторни частични анкети — които лесно и кратковременно могат да извжршат органите на тжрговските камари и тия на трудовите бюра.

Вжншната тжрговия на Бжлгария през изтеклата 1921 год. вжзлиза на общата сума 5,138,000,000 лв., от които 2,217,000,000 износ и 2,921,000,000 внос — *дефициш 703 мил. лв.* До преди войните, години наред, нашия износ винаги превишаваше чуждия внос, обаче от 1918 год. насам дефицита на тжрговския ни баланс се постоянно увеличава:

1918	год.	148	мил.	лв. дефицит
1919	„	411	„	„ „
1920	„	570	„	„ „
1921	„	703	„	„ „

От вносните стоки пжрво място заемат текстилните и метални изделия на сума 1,612,000,000 лв., т. е. повече от половината на целия внос:

Текстилни вещества и изделия	1,260,677,000 лв.
Метали и изделия	351,780,000 „
Машини и инструмен.	185,785,000 „
Минер. масла и смоли	176,192,000 „
Хартия и изделия	131,092,000 „
Камжни и стжклария	89,959,000 „
Колониали	77,789,000 „
Материали за дървод.	44,745,000 „

От износните стоки по стойност пжрво място държат тютюна, жрнените храни, брашната и яйцата:

Суров тютюн	568,616,000 лв.
Пшеница и червенка	484,792,000 „
Царевица	164,781,000 „
Пшенично брашно	119,693,000 „
Яйца	109,812,000 „
Боб (сух)	12,785,000 „
Ечемик	71,389,000 „
Дребен добитжк	86,346,000 „
Пашкули	69,809,000 „
Кашкавал	60,465,000 „
Ржж	49,167,000 „
Розово масло	35,380,000 „
Сирене	31,751,000 „
Вжглища (дървени)	28,124,000 „
Ярешки кожи	19,756,000 „
Агнешки кожи	16,421,000 „
Спирт	14,965,000
Едър добитжк	14,619
Птици	12,105

Най-много стоки сме внесли от Италия — 611 мил. лв., от Германия — 458, от Англия 449, от Франция — 301, от Австрия — 263, а след тях иджт Чехословашко 146, Сжедин. Щати 143 и пр.

Изнесли сме наши произведения най-много за Турция — 528 мил. лв., Италия — 393, Гжреция — 250, Германия — 220, Чехословашко 155, Франция 135 и пр.

Движение на капиталите. — Според сведенията на Б. Н. Банка, през пжрвите седем месеца на тази година, образувани сж 34 нови акционерни дружества с 105 мил. лв. номинален основен капитал, а внесени 74 мил. лв. От тия дружества 15 сж *индустриални* предприятия с 45 мил. лв. внесен основен капитал, т. е. почти $^2/_3$ от общата сума (74 мил. лв.) на внесените капитали на новите дружества.

Останалите (19) нови акционерни дружества се разпределят, както следва: 2 кредитни с 16 мил. лв. внесен капитал, 2 транспортни с 550,000 л., 13 тжрговски с 11,565,000 лв. и две осигурителни с 1,500,000 лв.

Характерното в тия д-ва е 1) че по-голямата част от техния внесен основен капитал е *чуждестранен* и 2) че една част от тия сдружения, главно тжрговските, сж *стари фирми*, превжрнати в акционерни д-ства.

Относно движението на капиталите през пжрвите 7 месеца на тази година ще отбележим и следните два факта:

1) 36 от старите сжществуващи акционерни д ства, страдащи от липса на кредит, сж поискали с позив от своите акционери *довнасяне* на основния капитал (всичко 23 мил. лв.) ала още е неизвестно, дали този капитал ще бжде напжлно внесен.

2) 32 акционерни дружества сж открили подписка за *увеличение* на основния си капитал с 66·6 мил. лв. и че от тях 19 сж индустриални с 46 мил. лв. поискан нов капитал. Интересното е, че и в туй увеличение най големо участие взема чуждия капитал (в захарните фабрики). Изобщо, нашия местен капитал, при неоформеното днешно сжстояние на стопанството и паричния пазар, се държи твжрде предпазливо кжм разните кредитни, тжрговски и индустриални предприятия, а може би е и безсилен да вземе живо участие в тях.

Потребителната кооперация „Сжгласие" в село Златарица (Тжрновско) има уредена модерна сушилня зеленчук, благодарение на която тжрстото в селото се разширява и подобрява. Сжщата кооперация притежава и една малка маслобойна за добиване на слжнчогледово масло. Площта, засявана сжс слжнчоглед, се сжщо разширява от две години насам, понеже тая култура дава повече доход от зжрнените храни. Вжв вржзка с тия предприятия на кооперацията се е почнало и отглеждането на свини. Така една разумно ржководена потребителна кооперация е вжв сжстояние да даде тласжк в развитието на известни земледелчески и скотовждни промисли.

С лозарството си Тжрновския окржг заема пжрво място не само в района на камарата ни, но и в цяла Бжлгария. При старото лозарство окржга е имал 156,000 декара лозя, почти всички унищожени от филоксерата. До 1918 г. сж били вжзобновени чрез американски пжчки 41,000 декара, а в последните 3 години, до края на 1921 г., числото им порасна на *61,000 декара*. Значи от старите лозя сж вжзобновени 40%.

Главните лозарски центрове вжв окржга сж: Сухиндол, Бяла-Черква, Михалци, Лесичери, Самоводени, Килифарево, Лясковец и др. В тия и др. по-малки центрове се произвеждат около 30 милона литра вино и 3 милиона ракия, които дават само на държавата един доход от 40 мил. лв.

Работническите и чиновнически заплати. Според сведенията на работническите професионални сжюзи в София, заплатите на частните работници и служащи от 1914 до 1922 год. сж повишени средно *12-13* пжти, когато през туй време живота е вжзскжпнал близо *25* пжти. Между всички частни работници и служащи, сравнително по-добре сж поставени зидарите-надничари, строителните общи работници и мебелните надничари, на които заплатите сж повишени от 17 до 20 пжти. Най-окаяно е положението на държавните чиновници и служащи, заплатите на които показват едно увеличение едва от 5 до 8 пжти.

Чистата печалба на Бжлг. земледелска банка за 1921 г. е 22,536,780 лв. и сжставлява 28·93% вжрху основния капитал на 31 декември 1921 год. лв. 77, 895, 654.

Според новия законопроект за изменение и допжлнение тарифата на *износните* стоки, ще се вземат следните мита: 8 лв. на 100 кгр. пшеница, 5 лв. на 100 кгр. царевица, 5·50 лв. на 100 кгр. ржж, 5 лв. на 100 кгр. ечемик, 6 лв. на 100 кгр. овес, 10 лв. на 100 кгр. боб, 10 лв. на 100 кгр. брашна (всякакви), 7 лв. на 100 кгр. трици, 9 лв. на 100 кгр. ярма и пр.

Чиновнишкият вжпрос. Вжпросът за еднократната помощ на държавните служители след дълги перипетии, в кжм края на своето разрешение. Земледелската парламентарна група в която участвували министрите Турлаков, Даскалов и Томов в заседанието си от 15 того е вжзприело становището — да се даде еднократна помощ на всички държ. служители в размер от $1^1/_2$ месечна заплата. Становището на Земл. парлам. група е усвоено и от бюджетарната комисия. Така, че вжпроса може да се смета за окончателно разрешен, ако при второто четене на закона не се направят нови изменения.

Разходите по тая помощ ще се покрият от следните пера: увеличение тарифите по железниците; 20% вжрху данжка от общия доход на данжкоплатци с облози с повече от 2000 л.; от удвоението на данжка вжрху сградите от 50,000 лева нагоре емлячна оценка; от увеличение цената на каменните вжглища и 500 лева такси за всеки паспорт, издаден без предвидените в закона формалности.

Предвидената помощ далеч не е достатжчна да задоволи тжй нарастналите нужди на чиновничеството с оглед на днешната сжлотия. Нека се надеваме, обаче, че това е началото на едно по сериозно обмисляне вжпроса за по-чувствително подобрение положението на държавните служители, което се налага от интересите на държавата да има честни и работоспособни чиновници.

Бжлгарското генерално консулство в Александрия (Египет) функционира вече от месец време насам и отговаря на всички запитвания от тжрговски характер, които му се отправят, било направо, било чрез М-вото на вжншните работи.

Производството на металии руди в Бжлгария от балканската война насам не показва никакжв нормален растеж: то е било твжрде колебливо, както се вижда от следните цифри:

1913 г.	— 17,000	тона мед;
„	— 1,640	„ олово
1920 г.	— 4,500	„ мед
„	— 480	„ олово
1921 г.	— 14,000	„ мед
„	— 2,500	„ олово

Производството на манганови, цинкови и железни руди през тия години е било сжвжршено незначително.

Кооперативното дело у нас в последните 15 години се е развило почти с еднаква бжрзина и в трите негови области — кредита, консумацията и производството. За това свидетелствуват следните данни: 1905 г. — 117 кредитни, 5 потреби-

телни, 3 производителни, а в 1921 г. — 1150 кредитни, 530 потребителни, 250 производителни.

За тоя успех сж много спомогнали двата наши образцово уредени кредитни институти: Бжлгарската землед. банка и Бжлгарск. кооперативна банка.

Застрахования капитал при Чиновническото кооперативно спестовно застрахователно д-во е достигнал сумата *половин милиард лв.* от 100,000 членове кооператори. Този успех, постигнат в продължение на 17 години, е тжржество не само на дружеството, но и на кооперативното дело на Бжлгария.

Нова тарифа за вжзнаграждението на работниците в Варненското пристанище. Комисията по чл. 28 от правилника за преносната служба в Варненското и Бургаско пристанища; в сжстав: секретаря на камарата Д. Влахов, началника на пристанището инженер Стоянов, управителя на митницата Ил. Бояджиев, окр. инспектор на труда Цв. Ушев, председателя на стоковата борса М. Пейчев, представителя на параход агенции Вл. Попов, представителите на тжрговците-житари Ал. Петрович, Хаим А. Криспин и К. Карагеоргиев, на консорциума Градев, на народния магазин Митев, на комисионерите-експедитори Г. Цанев, Загорски и Ст. Попов, на тжрговците на железарски артикули Георги Т. Петров, на пристанищните работници Дацов и Кожухаров, на митнишките О. Саркизов и Ив. Паскалев, на житните Димо Овенов и Ал. Орлов и на талигарите В. Добрев и Алексиев, в четири заседания, сжстояли се на 7, 9, 10 и 11 т. м. изработи нова тарифа за вжзнагражденията на работниците в Варненското пристанище. За база на разискванията се взе протокола на Бургаската комисия от 28 септемврий т. г. Освен това комисията направи известни поправки и допжлнения в някои точки на тарифата, с които се отстраняват досегашните недоразумения и спорове между тжрговци и работници. Новоизработената тарифа ще бжде изпратена тия дни на г. министра на железниците за утвжрждение и поместена в един от идущите броеве на вестника.

Из дейността на Камарата.

Висше тжрговско училище

Откриване учебната година на Висшето тжрговско училище при Варненската тжрговско индустриална камара.

На 1 октомврий наст. година стана откриването на II учебна година на Висшето тжрговско училище при Варненската тжрговско индустриална камара в присжтствието на поканените представители на другите учебни заведения, на представителите на разните стопански сжсловия на града и на студентчеството.

Тжржеството стана в концертната зала на училището, дето ректора г. Ц. Каляндjиев прочете кратжк, но обстоен отчет за изтеклите два семестра на 1921—22 учебна година и даде някои данни за организацията на заведението в сравнение с подобни висши учебни заведения в странство. Наред с това той изтжкна онези мжчнотии, които е срещала Тжрговската камара през годината по инсталирането на заведението и за уреждане неговия персонал.

От данните на отчета се вижда, че в началото на I семестр сж се записали 131 студента и 27 студентки, или всичко 158 души, от които до края на II семестр сж останали 116 студенти и 24 студентки, или всичко 140 души.

От горните студенти и студентки 17 имат средно тжрговско образование, 8 имат друго средно специално образование, а останалите сж свжршили гимназия или сж следвали в други висши учебни заведения.

По местопроизхождение на студентите, останали до края на годината, имаме:

От гр. Варна и Варн. окржг 47 души, от други окржзи 77 души и от анексираните земи 16 души.

Относно района на камарата имаме: от района 91 студенти и студентки; вжн от него 49 души.

Преподавателският персонал през I и II семестр се е сжстоял от три постоянни доценти, от които двамата чужденци и пет частни доценти и лектори.

Относно програмата и правилника на заведението и техното приложение г. Ректора заяви следното:

Мнозина преподаватели трябваше да се ржководят не само от техните изисквания, но и от реалните условия, каквито може да представлява една аудитория в сегашните ненормални времена.

Много е естествено, че поради това и вследствие на туй, че Висшето учебно заведение, като институт, нема изискван терен и установени традиции в нашата страна, неговия персонал трябва тепжрва да отжпква нови пжтища в областа на култивиране на науката. Поради това, по много вжпроси сме принудени да вжрвим пипнишком, изследвайки оная конкретна, обективна и субективна среда, вжрху която трябва да се градят основите на Висшето тжрговско училище. Само опита от пжрвата година ще ни покаже до колко нахвжрлената книжна материя може да служи като здрав реален, образователен и организационен елемент за заведението. Всеки, който познава уредбата на висшите учебни заведения в странство знае каква голяма разлика има в вжтрешния дух и наредбите между един германски, френски и английски университет. Изобщо, не е лесна задача да се приспособят науката и изкуството, както и техните институти кжм дадена конкретна среда и особено кжм закжснелите културни условия.

Интересното в уредбата на заведението е сжществуването на тжй наречения Вжрховен сжвет, сжответствуюш на известните кураториуми при германските висши учебни заведения. В неговия сжстав влизат: Председателя на Камарата, Кмета на града, Председателя на П. Комисия, избраните членове на Камарата, Ректора на училището и Секретаря на Камарата. Тоя сжвет се занимава всички принципални вжпроси по подбиране преподавателски персонал, приготвяне бюджета на заведението и пр. Естествено е, че горния сжстав на сжвета дава гаранция за опасното му бюрократизиране, било от страна на непосредствената академическа управа, било под влиянието на Министерството, толкова позече, че последното с нищо не участвува в издржжката на училището. От данните за разходите се вижда, че Камарата е направила големи усилия, за да постави заведението още вжв самото начало на нужната висота. В туй отношение Варненската тжрговско инд. камара вжрви по утжпкания си пжт относно уреждане Средното тжрговско училище, дето за 10 години се набавиха нужните пособия и се построи днешното монументално здание, което сега служи и на Висшето училище. Вжпреки добрата библиотека и богатите сбирки на Средното училище, Камарата е разходвала през изтеклата година специално за Висшето у-ще за библиотека 62000 лв, за мобили 76000 лв, и за учебни пособия по стокознание и други 82000 лв. За издаване лекции на студентите—13500 лв., а целият разход за 9 месеца; т.е. от 1 октомврий 1921 год. до 30 юний 1922 год. е бил 480000 лв.

Според думите на г. Ректора след завжршване организационния период на училището, неговото издржжане ще струва около 600 хиляди лв. сегашна валута, при което повече от половината разходи ще могат да се покриват от такси. Даже при една добра постановка

на преподаването и при добри подбирания на персонала, учебните такси могат да покрият ¾ от разходния бюджет.

Интересно и отрадно явление в Вишето училище представлява студентческата организация, която си е поставила следните цели: 1) Всестранното сбразование на членовете в областта на стопанските и обществени науки. 2) Корпоративна защита честта и интересите на студентчеството и 3) Материално прдпомагане на бедните студенти. За постигане на горните цели дружеството урежда лекции, реферати, вечеринки, лотарии, интимен другарски сжд и пр.

Една от големите задачи на студентческото д-во през изтеклата година е била организирането на отпечатване лекциите по разните учебни дисциплини, за която цел сж били сжбрани 70,000 лв. от лотарии, членски вносове и пр. Благодарение на това през годината сж отпечатани 134 коли канцеларски формат в голямо количество екземпляри, които ще служат и за следните учебни години.

От данните, които имаме за начинающия се III семестр се вижда, че Висшето тжрговско училище без да прави шум около себе си, ще бжде посетено добре и в предстоящата учебна година, тжй като на I семестр сж се явили вече около 100 кандидати.

За посрещане нуждите на преподаването в III и IV семестри сж назначени още 2 постояни доценти, от които 1 по немски език и 1 по икономическите дисциплини. Наред с туй сж назначени и двама частни доценти.

При училището е имало през изтеклата година уреден незадължителен стопански семинар, в който сж третирани разни теоретически вжпроси из областта на политическата икономия.

Предстоящата година семинара ще получи задължителен характер и ще застжпва и материя от нашата стопанска действителност.

След прочитане отчета, даде се думата на новоназначения доцент по политическа икономия и финансова наука г. Д-р Г. Петков, който държа встжпителната си лекция вжрху тенденциите в финансовото стопанство на модерната държава, дето разви следните положения:

„Сждаването по исторически път съвременна държава е обществен институт, отражаващ в своята политика обществените и исторически задачи на свой народ.

Демократичните начала на съвременната конституционна държава се явяват и като принципи на нейния стопански и финансов живот. От средневековната монархия за потисничество и владичество, днешната демократична държава е призвана да служи на социалните интереси на обществото. Тая характерна за новите времена тенденция в политиката на модерната държава намира своя израз в социалния елемент на съвременната финансова политика. Чрез своята финансова политика съвременната държава се стреми не само да задоволи своите нужди, но и да разреши крупни социални проблеми. В това отношение тая политика е *ярко* отражение на обществените борби за класово надмощие. Разрастването на обществените нужди причиняват и бързото увеличение на държавните разходи. Това явление особено се засилва след общоевропейската война, когато общите опустошения и разстройства на стопанския живот увеличиха държавните разходи до небивали размери.

Познатите до сега средства за държавни приходи — данъците (преки и косвени) се указват вече недостатъчни. Бюджетните дефицити достигат до колосални размери. Недостигът се посреща чрез емисия на банкноти. Тая опасна мярка обезцени цената на парите и създаде големия валутен въпрос. Пред тия мъчнотии модерната държава е принудена да се намеси в частностопанския живот на своите граждани, за да дири източници за приходи. Тук изпъква проблемата за социализацията на крупните предприятия или съучастието на държавата в тях.

В тая нова насока държавата преследва и чисто социални задачи.

Събитията, които настанаха след войната в международните отношения, говорят, че световното стопанство е един реален фактор. На това световно стопанство днес се гради международния характер на финансовата проблема. Тая проблема се констатира ту в формата на валутна проблема, ту като проблема за международните задължения, ту като репарационна проблема.

Париж, Лондон, Кан, Брюксел, Висбаден, Генуа сж свидетели за напрезните опити да се разрешат тия проблеми. Света се намира пред една финансова катастрофа.

В общото сътрудничество на народите и новата организация на стопанския порядък е залога на спасението."

След свършване лекцията на г. Д-р Петков взе думата председателя на Камарата г. К. Генов. Той се обърна към студентчеството с неколко къси, но ясни думи, отговаряйки на днешния момент, в който се намира нашето отечество и завърши с следното:

„Излизайки от положението, че българската природа и българската стопанска действителност крият в себе си големи *богатства*; че тези могат да станат ефективен капитал на народа ни само при едно пълно и системно проучване и при уреждането на едни по съвършени организации за техното разработване, ние старото *поколение* на нашите стопански дейци решихме да поднесем на вас, на вашето *поколение*, на млада България, това заведение като абсолютно необходим институт за засилване на нашето народно стопанство във всички негови области и разклонения.

Вършейки това, ние считаме, че сме ви подарили най-високото благо, което може да има един млад човек на тоя свят; здрава, съвършенна и благоприятна среда, за разработване на науката на наша национална почва, за саморазвитие и за стремеж към високия обществен идеал.

Пожелавам ви от страна на Варненската търговско-индустриална камара, пълно проникване с целите, които си е поставила нашата академия в връзка с нашите стопански нужди на нашия измъчен народ; пожелавам ви най-интензивна умствена дейност в близък контакт с високоуважаемите ваши преподаватели; пожелавам ви сърдечен другарски живот, свойствен на хора интелегентни, честни и беззаветно предани на своето студентческо звание. Стремете се да положите основите на българската стопанска и търговска наука, в която в последствие, като наши заместници, да внесете светлина в рутината на нашите стопански институти и учреждения. Най сетне създайте високи традиции в това училище, които да служат като непогрешим ръководител на всички ваши по-нататъшни наследници."

Занаятчийски.

Майсторски изпити.

Съгласно заповедта на Г-н Министра на търгов. пр. и труда № 9475 от 18 септември т. г., основана на чл. 8 от закона за организиране и подпомагане занаятите, ще се произведат изпити на кандидатите за *майстори* по разните занаяти в района на Варнен. търг. инд. камара, *както следва:*

В гр. Варна от 17 до 19 того за кандидати от Варненски окръг.

В гр. Габрово о 21 до 22 същия м. за кандидатите от Габровска и Дряновска околии, от комисия под председателство на министер. пратеник, Г-н Д-р Васил Кънчев, главен инспектор по търговия, инд. и занаяти при Министерството на търговията, пром. и труда.

В гр. Тжрново от 17 до 19 того, за кандидатите от Тжрновска, Гор.-Оряховска и Еленска околии.

В гр. Разград от 21 до 23 с. м. за кандидатите от Разградска околия от комисия под председателството на министерския пратеник, г-н Петжр Пенев, начал. бюрото за занаятите при Варненската Тжргов. Инд. Камара

В гр. Шумен на 25 и 26 того за кандидатите от Шуменски окржг, от комисия под председателството на минист. пратеник, г-н Кирил Христов, началник бюрото за занаятите при Министерството на тжрг., промишл. и труда.

За членове на тия комисии сж назначени: по един самостоятелен майстор от всеки занаят, посочен от респективното занаятчийско сдружение или от общ. управление там, дето няма сдружение, и по един учител майстор, а по занаятите, по които нема такива, още по един самостоятелен майстор, назначен направо от камарата.

Наредено е до комисиите да не допущат на изпит освен кандидатите допуснати от камарата, според представените от нея списъци. Такива сж за Варна:

Шивачи 23, обущари 40, сарачи 17, подковачи 10, худож. бояджии 1, тенекеджии 9, кожухари 6, мжжки шапкари 1, дърводелци 26, дюлгери 13, царвулари 3, мутафчии 3, медникар-калайджии 9, коларо-железари 34, железари 31.

За Шумен.

Дюлгери 19, обущари 23, мжжки шивачи 35, дамски шивачи 4, домостроители 20, медникари 2, грънчари 1, сарачи 13, часовникари 1, тенекеджии 2, подковачи 6, колари 5, оржжейници 1, железари 16, коларо-железари 35, дърводелци 33, мутафчии 1, решетари 1, кожухари 2, плетачество 1, бояджии 1, шапкари 1, текст. бояджии 1.

За Тжрново

Шивачи 89, худож. бояджии 3, плетачество 2, обущари 68, железари 20, текст. бояджии 2, кол. железари 71, тенекеджии 2, сарачи 3, златари 1, грънчари 1, дърводелци 30, кожухари 9, строители 21, дам. шапкари 1, подковачи 4.

За Габрово.

Шивачи 22, обущари 66, железари 9, тек. бояджии 5, сарачи 1, дам. шапкари 1, подковачи 6, кожари 22, строители 19, оржжейници 1, грънчари 11, колари 5, тенекеджии 1, мутафчии 1, медникари 1, златари 1, часовникари 1.

За Разград

Шивачи 6, дюлгери 5, кацари 1, обущари 8, железари 1, дърводелци 6, текст. бояджии 2, кол.-железари 12, налбанти 2, калайджии 2, плетачи 2, домостроители 10, абаджии 1.

При това, камарата с обявлението си за произвеждането на изпитите, за последен пжт обржща вниманието на всички упражняващи самостоятелно занаята майстори и непритежаващи майсторски свидетелства, и особено на дамските шивачки, да побжрзат и легализират положението си чрез настоящите изпити.

Глобени занаятчии. Варненската тжрг.-инд. камара през настоящата година особено строго следи за приложението на чл. 5 от Зак. О. П. З.

Направила е разпореждане до всички административни органи и сдруженията в района си да проверят и следят всички занаятчии, законно ли упражняват занаята си, като на ония от тях, които не притежават майсторско свидетелство, да се сжставят актове и изпратят в камарата за глобяване. По тоя начин от 1 април до 30 септември т. г. сж глобени 172 занаятчии и то така:

1 с 100 лева, 1 с 150 лв., 4 с по 200 лв., 150 с по 300 лв., 2 с по 400 лв. и 14 с по 500 лв.

След произвеждане на предстоящите изпити, камарата ще предприеме втора ревизия на занаятчиите и на заловените без майсторски свидетелства, упражняващи самостоятелно занаята, освен дето ще бждат сжставени актове за глобяване, но ще се иска и закриване на работилниците им по надлежния сждебен ред.

Чиращки курсове. За да се подготви младия занаятчия кжм всестранното и систематично изучване, както в практиката, така и в теорията на известен занаят и се подготви за модерен производител, необходимо е, покрай чисто практическата работа в занаятчийската работилница, да се сждадат и условия за теоритическата му подготовка. За задоволяване на тая именно нужда в обучението на ново начинающия занаятчия, Варнен. тжрг.-индуст. камара още през миналата година е решила да открие постепенно в всички по-важни занаятчийски центрове в района си двугодишни чиращки и двугодишни калфенски курсове.

През миналата учебна година бяха открити пжрвите класове от чиращките курсове в окржжните центрове — Варна, Шумен и Тжрново; тази година ще се открият и вторите класове, а сжщо ще се открият и пжрви класове в градовете Разград и Габрово.

Учебното време на курсовете трае от Димитров-ден до Георгйов-ден — традиционното време за уславяне на чираците.

Занятията се водеха вечер от 6 до 8 часа, но понеже по това време чираците се чувствуват доста изморени от дневната работа, то през тая година ще са направи опит занятията да се водят сутрин.

В курса се приемат новоначинающи чираци, завжршили най-малко пжрвоначално образование, на възраст от 12 до 16 години, упражняващи един от следните занаяти: по изработване на облеклото, по преработване на кожите, по преработване на дърво и по преработване на металите.

Изучват се следните дисциплини: приложен бжлг. език, занаятчийска кореспонденция, занаятчийско смятане, формознание с чертание, история на производството, кооперативно дело, технология, занаятчийско законодателство, сметководство, рисуване и моделиране.

Обучението е безплатно.

Резултатите от миналогодишните курсове сж доста утешителни и те дават кураж на камарата да продължи дейността си в това направление. Срещат се действително известни пречки от страна на някои господари-майстори, но през тая година ще бждат взети мерки, които да осигурят редовното посещение на курсовете от подлежащите на учение чираци.

В противовес на господарите, самите курсисти с особен интерес сж посещавали курсовете.

Посещението на курсовете миналата година е било следното:

Варненския курс — посещаван от 126 курсисти, разпределени в две паралелки, произходящи от следните занаяти: обущари — 40, шивачи — 17, железари — 4, тенекеджии — 19, медникари — 2 и дърводелци — 43.

Шуменския — посещаван от 77 курсисти, от които: обущари — 31, шивачи — 32, железари — 2, шапкари — 5, от разни занаяти — 7.

Тжрновския — посещаван от 65 курсисти, от които обущари — 28, шивачи — 16, железари — 2, дърводелци — 8 и разни — 11.

Необходимото единство вжв обучението по разните предмети не е могло да се постигне, вследствие на това, че всеки един предмет е бил преподаван и от отделен препода-

вател — лектор. За в бждаще, обаче, обучението ще бжде сжсредоточено по възможност в по-малко, но по-опитни ржце, като за всеки един курс ще бжде назначен най-малко по един постоянен ржководител. Последния в свободното си от занятие време ще бжде натоварен, освен това, да организира и ржководи и просветата на по-възрастните занаятчии и по тоя начин ще се тури основата на постоянен занаятчийски университет в всеки един по-голям занаятчийски центжр.

Вечерно тжрг. училище в Варна.

Вечерното тжрг. училище при Варн. тжрг. инд. камара ще се отвжрие кжм 25 того. Таксата за посещаване курса е 250 лв. за година. Записванията стават в дирекцията на Средното тжрг. училище. Подробности относно програмата на училището, интересующите се могат да добият от дирекцията на сжщото.

Вжншен отдел.

Туй което Турция е загубила с разрушението на Смирна.

Икономическото значение на Смирна.

Световното икономическо положение бе подложено на изпитания от последиците на световната война.

Смирна, представляваща един от световните пазари, най-вече като едно звено за икономическите сношения между Мала Азия и чужбина, почувствува тежко гржцко-турските борби. С своето производство на смокини, сухо грозде и отчасти тютюн. Смирна играеше една важна рол в международното тжржище. Месеците септември и октомври биваха отбелязани като такива на една трескава, тжрговска обмена на смокини, сухо грозде и тютюн. Поради споменатите борби, чувалите от сухо грозде още стоят, когато пжк смокините и тютюневите листа ме сж и сжбирани. Пристиганията на Смирненския пазар представляват до сега 5 % от общото производство; може да се заключи, прочее, че е загубено 80 %.

През 1921 г. Смирна е изнесла смокини: 11140 тона за Англия и 10526 тона за Америка при общо производство от 26,340,140 кила. Остатжка е бил изнесен в Италия, Египет и в други страни.

За да се сжстави една идея за икономическата важност на Смирна, достатжчно е да се припомни, че въпреки обсадното положение, през месеците януари и февруари вносжт се е възначал на 5,534,000 лири (книжни), а износжт на 4,600,000 лири, срещу 8,881,353 лири и 3,269,679 за сжщите месеци от миналата година. Както се вижда, вносжт през 1922 г. само за тия два месеца е намален с 3,300,000 лири, а износжт с 1,400,000 лири за сжщия период. Тази тжрговска равносметка доста неблагоприятна, не би закжснела да намери един отзвук в икономическото отношение, защото очевидно е, какво икономическото значение на една страна се определя повече от възможността за експорт, отколкото от тоя за внос.

Разглеждайки статистическите данни, ще се забележи, че винаги през горепоменатите месеци Смирна е изнасяла 1,328,052 кила сухо грозде, 1,957,508 к. смокини, 1,976,882 кгр. тютюн и 2,873,565 к. джбови шикалки. Взети четворно тия цифри ще се получат числа фрапиращи за тия продукти, понеже двата тия месеци, взети за база в пресмятането, не представляват най-интензивния период на тжрговията с смокини, сухо грозде и тютюн.

Есенните посеви 1921/22 г. в областите, разграничени според Севжрския договор, беха в следните размери:

	Хектари	Оки
Жито	442,326	7,109,241
Ечемик ..	636,379	8,385,677
Ржж. ..	26,854	224,320
Просо	14,581	184,236
Чер боб ..	75,560	964,151
Грах	1,577	11,088
Нахут	19,739	162,626

Колкото за тжрговското значение, както и за индустриалното, долните цифри биха могли да ни дадат една ясна идея: сжществуваха в града 1,997 промишлени заведения с 11,153 работника и 881 сжшо такива без работници, 1836 тжрговски заведения с един персонал от 3,926 служаши и 2,600 други без такива.

По отношение на народностите тия цифри се разпределят, както следва:

В промишлените предприятия 5,631 гжрци или 31 %, 3339 турци — 30 %, 914 арменци — 8 %, 182 италиянци — 7 %, евреи 794 — 7 %, 293 от различни народности, или общо 3 %, а всичко 11,153.

В тжрговските предприятия 2276 гжрци — 58 %, 723 турци 19 %, 400 евреи 11 %, 320 арменци — 8 %, 58 французи — 1 %, 91 италиянци — 2 %, 52 от различни народности — 1 %, общо 3926.

Тия цифри се отнасят, разбира се, за нормално време, понеже числото 2345, което бе взето като основа за индустриалните работници, частично в производството на смокини, требва да бжде най-малко удвоено за м. м. септември и октомври, които сж най-активните в това отношение.

И всичко това може да се счете за изгубено най-малко взето в процент 70 %.

Сказка за Чехословашко. На 1 октомрий т. г., в салона на Варн. тжрг. у-ще, учителят г. *Борис Сакжзов*, от страна на „Чехо-бжлгарското сближение", държа сказка върху стопанското положение на Чехословашката република. След един кратжк културно-исторически увод и географически очерк на страната, сказчикжт пристжпи кжм подробен преглед на Чехословашко.

Земледелието в Чехословашко е напжлно модернизирано: торене, севообращение, машинна обработка — тия три страни на рационалното и интензивно земледелие сж доведени до сжвжршенство. Културата на зжрнените храни отстжпва широко място на индустриалните растения. Почти цялото земледелие е насочено кжм индустрията, с която то образува едно стопанско цело. Така е и с скотовждството.

Индустрията е основата на Чехословашкото стопанство. Нейното действително развитие почва от втората половина на XIX в. По-едрите земевладелци — поради липса на евтин труд — заменят ржчния землед. труд с машини. Започва се усилено производство на земледел. сечива и машини. Брашнената индустрия се сжщо преобразува — по американски, и мелничарите се сдружават в по-едри заведения. Обаче, конкуренцията на унгарските храни и брашна (поради новопостроените линии) принуждават чеките земледелци да прибегнат кжм културата на захарното цвекло и производството на спирт. От своя страна и дребните земледелци, сдружени в акционерни дружества, устройват захарни заводи, а след туй и производство на спирт и пиво. Едновременно се издигат и модернизират и старите производства на метали, платове, стжкла, фаянс-порцелан и пр. Така, в един кратжк период, Чехия зае пжрво място в индустрията на бившата Ав.-Унгария. Преди войните, в 1910 г., $^2/_3$ от всички парни котли в империята се падаха на Чехия, от захарното производство 92 %, от текстилното 78 %, от металното 60 %, от пивоварното 57 %, от каменовжгленото 87 % и пр.

За сегашното сжстояние на чехословашката индустрия сказчикжт даде подробна листа на всички индустриални отрасли, на тяхното производство и износ — данни, които не можем да поместим сега, поради липса на място. Ще спомена само,

че тая всестранно развита индустрия пракарва днес една изострена криза поради свржхпроизводство — липса на пазари. Преди войната тая индустрия се развиваше вжз основа консоматившите нужди на едно 55 милионно население и едно регулярно общение сжс световните пазари, днес обаче, след разпадането на Ав.-Унгария, нейния вжтрешен пазар е намален с $^4/_5$, а вжншния й пазар е слаб купувач поради новите протекционни мита и низката валута.

Как ще излезе Чехословашко от това положение? Никоя от новосжздадените джржави не прави такив а усилия за спасение на стопанството си, както Чехословашко. Наред с разните новосжздадени промишлено-тжговски организации, Чехословашко се сили да фрейира и една напжлно лоялна политика, както спрямо своите непосредствени сжседи — германци и австрийци, тжй и спрямо югославци, поляци, маджари, ромжнци и бжлгари. Чрез тая политика, внимателно и умело водена, Чехословашко се стреми да заздрави стопанското си положение, което имаше вжв време на империята, и да вжстанови предишните си тжрговски вржзки сжс Запад по Елба и сжс Изток по Дунав. В тоя дух сж сключени и тжрговските договори с Германия, Австрия и др. джржави.

Относно Русия, Чехословашко проявлява най-голям интерес и загриженост. Известна е идеята на Лойд Джорджа за вжзвржщането на Русия отново кжм световното стопанство, а именно чрез една англо-германска комбинация, в която Англия ще достави капитала, а Германия — техниката и опитността. Така Англия ще тласне германската индустрия на изток и ще освободи себе си и останалите пазари от опасния конкурент. Този план на Л. Джордж стресна интелигентната руска колония в Прага — да не би чрез него да се извлекат руските богатства кжм Берлин и Лондон, а Русия да се превжрне в една икономическа плениица на Германия. И у мнозина видни руси и чехи в Прага вжзникна смелата идея да противопоставят на англо-германската комбинация едно чехо-американско сътрудничество от чехска техника и предприемчивост и американски капитали. Чехите сж изкусни занаятчии и индустриалци, биха станали и добри тжрговци, отлични знатоци на руския живот и език — прочие, не биха ли те сждействували за стопанското обновяване на Русия, спомогнати от мощния капитал и индустрия на Америка?

На край сказчикът говори за отношенията на Чехословашко кжм Бжлгария, която представя интерес не само като консоматорка за чехската индустрия, а и като врата, през която се изхожда най-непосредствено кжм широкия източен пазар.

Консулски рапорти и кореспонденции.

Сжобщение на Бжлгарското Генерално Консулство в Александрия.

Александрийски пазар. Нема никаква промена в цените на продуктите, засегащи бжлгарския износ; те си остават сжщите: австралийското брашно задржка цената си ($14^1/_2$ лири стерлинги тонжт cif Александрия) поради порасналите нужди на Близкия изток за пострадали, бежанции пр., но товарена стока за ноември — декември се котира $13^1/_2$ лири стерлинги.

Износни такси през м. септември т. г.

Памук кантаря от 45 кгр. за 62 гр. ег.
Памучно семе
ардеба от 117 „ „ 9,4 „
Жито „ „ 150 „ „ 160 „ „
Бакла „ „ 155 „ „ 170 „ „
Леща „ „ 157 „ „ 160 „ „
Кукуруз „ „ 140 „ „ 110 „ „
Ечмик „ „ 120 „ „ 105 „ „
Ориз с амбалаж 196 „ „ 440 „ „
„ не очистен 100 „ „ 190 „ „
„ „олющен 100 „ „ 150 „ „
Брашно № 1—3 100 „ „ 160 „ „
Трици ардеби от $67^1/_2$ „ 45—55

Внос на дренови пржчки в Египет. Между другите неща, които се внасят от Бжлгария в Египет, сж и дреновите пржчки, тжй като в Египет нема такива джрвета. Тези пржти се употребяват за држжки на тесли и попати, или като тояги на нощните пазачи в градовете и от селяните в селата, тжй като носенето на оржжие е запретено.

Пржтите (матраците) се предпочитат в размер от 1·25 до 1·50 метра и в 2 метра, по вжзможност прави и дебели от 3—$3^1/_2$ сантиметра в диаметър, вързани с телове от двата края, предпочитателно е и в средата по 25 парчета заедно.

Цената им, предадени и обезмитени (мито 8%, магазинаж незначителен) в Александрия, е 12 до 15 египетски лири за 1000 парчета, според дължината и качеството.

Напоследжк внасят се и от Русия, които по качество сж по-добри от нашите.

Информационен отдел.

Обзор на варненското тжржище.

16 октомври 1922 г.

Изтеклата седмица не се отличава с особени промени. Паричната криза продължава без никакви сериозни изгледи за подобрение. Тя се особено силно чувствува в тжговията с зжрнени храни. Доказателство за това служат вагоните, останали непродадени в Варненската стокова борса през разните дни на изтеклата седмица. Все поради липса на пари, много стоки стоят в митницата неосвободени. Очакваните нови банкноти едва ли ще внесат някакво облекчение, защото от една страна те веднага ще бждат пласирани главно в покупка на зжрнени храни и сурови материали за нуждите на индустрията, следователно ще влезат в ржцете на селското население и ще изчезнат от обращение, а от друга — с увеличение количеството на банкнотите в обращение, ще се увеличат и цените на разните артикули, следователно ще се увеличи и скжпотията на живота.

Камбиалното тжржище през изтеклата седмица зарегистрира тенденция кжм повишение на всички чуждестранни валути, с изключение на чехската крона, която, прояви тенденция кжм спадане. До като всички валути до 10 того ежедневно зарегистрираха спадане с по неколко пункта, от 11 того започнахв да зарегистрират повишение.

Положението на разните бранши от тжговията в варн. тжржище през изтеклата седмица е било, както следва:

Колониал

Положението на тоя бранш през изтеклата седмица изобщо бе непроменено. Пристиганията, общо, взето беха слаби, макар отделни фирми да сж имали по-големи пристигания. Готовия сток намиращ се в магазините на тжговците-ангросисти, в всеки случай, може да се смета за задоволителен за нуждите на детайлистите. Цените с малки изключения проявиха тенденция кжм затвжрдяване За некои по-важни артикули те беха следните:

Захар ситна 33 лева кр.
„ бучки 37 „ „
Кафе 84·88 „ „
Ориз пловд 26 „ „
Маслини 20·26 „ „

с 2-3 лева намаление от миналата седмица. Джрвено масло айвал. 60 лева кр. срещу 63 миналата седмица; Сапун марсилски 35 кр. каса 1220 лева срещу 1270 л. миналата седмица. Английски 1350 л. Цените на останалите артикули непроменени.

Манифактура

И тоя бранш не претржпя чувствителни промени през седмицата. Пристиганията за зимния сезон сж задоволителни. Сток достатжчен. В митницата се намират много стоки от тоя бранш неосвободени поради липса на пари у тжговците. Цените на по-главните артикули сж следните:

Прежда английска пресукана 840-850 пак., италиянска 775-780. Сулан итал. 530-540; Хасе 35-40 л. м., Оксфорт 30 35 л. м. Платно памучно бжлгарско 28-35 л. м. сатен 40—50 л. м. Понижение показаха цените на макарите „Синджир марка". Цените на всички артикули, освен английските, на западните тжржища проявиха тенденция на повишение.

Тжрсения слаби.

Железарски стоки

Положението непроменено. Пристигания сжвсем слаби., поради ослабване сезона на строежа. Цени твжрди. Сток достатжчен.

Обущарски и кожарски стоки

Положението непроменено. Пристигания слаби. Цени твърди. Сделки слаби.

Зжрнени храни

В началото на седмицата, зимницата имаше спадане от 10—30 лева на 100 кгр. Въпреки това, пристиганията се засилват — явление напълно обяснимо след прибиране на реколтата. Износа също е значително засилен през м. септември. Привсе това житното тържище през изтеклата седмица бе подложено на най-разнообразни влияния и тенденции. По подробни сведения за житното тържище даваме в отдела: **Варненска стокова борса.**

Сжвстни продукти

Цените в днешния пазар беха: Зелен боб от 4·6 лева кгр., пиперки от 2·50 -3 лева кгр. прас един стржк 0·20 лева; арпаджжк 2·60 лева кгр., зеле 2 лева, картофи 2·60 лева, яйца 1·50-2 лева; сирене 36 лева кгр.; патка 70 лева, пуйка 100 лева; юрдечка 45 лева; кокошка 30-35 лева, пилета 25 лева.

Забелезва се слабо намаление в количеството на селско-стопанските произведения.

Варненски стокови борси.

Варна, 14 октомври 1922 г

Рядко варненското житно тържище се е намирало под влиянието на толкова разнообразни фактори, както в последно време.

Близките източни пазари (Цариград, Пирея, Смирна и островите) действително всекога сж пречили с своите по-високи цени от европейските за установяването на една стабилност въз основа на паритета на международния пазар. Политическата несигурност в тези места днес, обаче, изключва всяка възможност за горедолу правилно ориентиране за един редовен експорт.

Страхът, от друга страна, от евентуално затваряне на Дарданелите почти изключи от пазаря експортйорите за Европа и лиши последния от най-здравата му основа.

Като се прибави към всичко това голямата колебливост в курсовете на чуждата валута с неблагоприятната за експорта тенденция към подобрение на лева и като се вземе пред вид небивалото до сега безпаричие, под чието влияние се намира целия ни стопански живот, лесно може да се схване на какви бързи промени е изложено житното ни тържище.

И наистина, един бегъл поглед върху дневните бюлетини на Стоковата борса ясно ще ни покаже това. Почти всеки ден остават вагони непродадени било по липса на купувачи, било поради неочаквано спадане и цените се намират напълно в зависимост от известията за курсовете на чуждата валута и тези за подобрение или влошаване преговорите между Турция и съюзниците.

През изтеклата седмица (от 9 до 14) в Варна сж пристигнали 96·5 вагона зжрнени храни, от които: 38·5 вагона зимница, 13 вагона ечемик, 36 вагона боб, 2 вагона овес, 2 вагона леща, 1 вагон просо, 2 и половина вагона фий и 1 и половина вагона царевица.

Останали непродадени вагони през различните дни на седмицата — зимница 6 вагона и боб 40 вагона.

Цените през седмицата сж се движели, както следва:

9.X.

Зимница	10 ваг.	цена	500 — 575 лв.	100 кгр.
Ечемик	4 „	„	385 — 390 „	„ „
Боб	12 „	„	570 — 590 „	„ „
Овес	1 „	„	375 „	„ „

10.X.

Зимница	7 „	„	480 — 550 „	„ „
Боб	3 „	„	585 „	„ „
Леща	1 „	„	566 „	„ „

11.X.

Зимница	4 „	„	512·50 — 530 „	„ „
Ечемик	1 „	„	385 „	„ „
Овес	1 „	„	375 „	„ „

14 вагона боб непродадени поради липса на купувачи.

12.X.

Зимница	14 „	„	492·50 — 525 „	„ „
Ечемик	5 „	„	385 „	„ „
Боб	4.50 „	„	570 „	„ „
Просо	1 „	„	400 „	„ „
Фий	1·50 „	„	480 — 492·50 „	„ „
Леща	0·50 „	„	600 „	„ „

16 вагона боб непродадени.

13.X.

Зимница	3 „	„	525 — 540 „	„ „
Боб	71·50 „	„	565 — 575 „	„ „
Царевица	0·50 в. и 15 тона		330 — 450 „	„
Ечемик	1 „	„	330 „	„ „

Останаха 5 вагона непродадени боб.

14.X.

Зимница	0·50 „	„	500	„ „
Боб	5 „	„	565	„ „
Ечемик	2 „	„	395	„ „
Леща	0·50 „	„	585	„ „
Фий	1 „	„	480	„ „

Зимница — 6 вагона непродадени
Боб 5 вагона непродадени.

Бюлетин

на Шуменската държавна земледелческа катедра за състоянието на времето, посевите, лозята, градините, добитжка, пчелите и пр. през м. септември т. г. в Шуменски окръг.

Време. По-вече топли, ясни, сухи и ветровити дни характеризират времето през месеца.

Средната най-висока температура на въздуха е била 23·7°С при най-висока 31·8°С на 4 септември, а средната най-ниска 11·9°С при най-ниска на 19 септември 6°, общо средната месечна температура 17.8°С.

Общия валеж достига 30·5 литри на кв. метър, или с 9·5 литри по малко от средния за месеца през последното десетилетие 910-920 г.

Градушка падна на 5 септември с едрина на орех, значителни повреди по грозлето, маточниците и зеленчуковите градини.

Посеви. Тук там започна сеитбата на есенна рапица, мак, а в по-големи размери на пшеница, особено в Дели орман. Към втората половина на месеца сеитбата на тия последните спря, поради засушаването. Извозва се тор по стърнищата, на които не е извършена подметката (плитката заораване веднага след жътвата). Започна се ваденето на цвеклото — захарното; реколта средня.

Позя. Зреенето на всички сортове грозде продължава: след шасла доре, чауш, мискет, памята започна зреенето на най късните сортове. Гроздобера започна на 24 в Дивдядово, Злокучени, Златар, Преслав, Осмар и пр. На някои места се наблюдава перноспората по зрелите зърна, формат Rot brün, другаде гниене. По старите асми силни опустошения от гроздовия молец.

Градини. Силно червясване по ябълките ренети, кандилети, калвини. Синапките останаха по запазени, обаче—дребни.

Дюлите и орехите, последните обрани вече, **дадоха** по-вече от добра реколта. Зеленчуковите градини сж в добро състояние. Пипер, домати, синипатлажани. бамя, лук и пр. повече от добри.

Пчели. Състоянието им е лошо. Ония, изнесени на паша, сж по-добри. Подхранването на повече от 302 от всички кошери е належащо.

Добитжк. Пасищата сж пригорели. **Трева** едва намира по тях дребния **добитжк**, Всичкия, добитжк се изкарва по стърнищата, които също са вече обедняли на паша. Здравословното състояние на добитжка изобщо е добро. Тук там единични случаи от шап. Болести по свините няма. Угояването на по-големи партиди на такива в Смядово, Златар, Злокучени, Преславско, отива добре.

Домашните птици сж в добро състояние.

Цени на земледелските произведения.

Забелезва се незначително **спадане на** зърнените **храни**, приблизително 152 от ония през мин. месеци. Произведения в мандрите кашкавал е в по-голямата си част непродаден; чака се за по вече от 52 лв. на кгр. на едро.

Цените сж били: пшеница 75—82, ечемик 40—45, царевица 60—65 лв. двойния декалитр. Свини 25—26 лв. кгр. живо тегло, месо: говеждо 22, овнешко 25, свинско 30 лв. кгр. Кашкавала 65—70, сирене 30—35, мас свинска 60—65 лв. кгр. Птици: кокошки и пилета 18—25, гъски 40—50, пуйки 60—65 лв. броя. Яйце 2·60—3 лв. парчето

Печатница „Гутенберг" — Варна

Чужди борси и тжржища.

Фондови борси.

Девизи.

Цюрих, 5 Октомври 1922 година.

	4. X.	5. X.	6. X.	7. X.	9. X.	11 X.
Холандия	207·5	207 3/4	207·1/2	207·60	207·3/4	—·—
Германия	0·265	0·25 1/4	0·24 1/4	0·20 1/2	0·22 1/2	0·195
Виена	0·00 3/4	0·00 3/4	0·00 3/4	0·00 3/4	0·00 3/4	0·0068
Прага	17·25	17·65	18·15	19·00	18·25	18·40
Париж	40·60	40·80	40·62 1/2	40·60	40·65	40·375
Лондон	23·56	23·65	23·61	23·62	23·64	23·675
Италия	22·80	22·85	22·90	28·87 1/2	22·95	22·80
Брюксел	38·25	38·20	38·20	38·10	38·10	—·—
Буда-Пеща	0·225	0·22	0·22	0·21 1/2	0·21	—·—
Ню-Йорк	5·36	5·355	5·35 1/4	5·34 1/4	5·34 1/2	5·345
Загреб	1·825	1·875	2·02 1/2	2·	2·00	—·—
Варшава	0·06	0·06	0·05 3/4	0·05 3/4	0·05 3/4	—·—

Ню-Йорк, 4 Октомври 1922 г.

	3. X.	4. X.	6. X.	7. X.	9. X.	
Франция	7·58	7·62	7·59	7·59	7·55 1/2	—·—
Белгия	7·12	7·16	7·11	7·11	7·06	—·—
Холандия	38·64	38·84	38·78	38·78	38·81	—·—
Швейцария	18·65	18·72	18·67	18·67	18·70	—·—
Англия	4·40·12 1/2	4·41·75	4·41·62	4·41·62	4·42·95	—·—
Испания	15·13	15·20	15·17	15·17	15·20	—·—
Италия	426·—	427·—	429·—	429·—	427·—	—·—
Германия	005·—	00·4 3/4	0·004 5/8	0·004 5/8	0·03 3/8	—·—

Стокови борси.

Ню-Йорк, 4 Октомврий 1922 год.

	3. X.	4. X.	6. X.	7. X.
Кафе местно	9.7/8	9·7/8	16·1/6	10·1/6
Декемврий	9·01	8·94	9·10	9·10
Март	9·05	8·95	9·02	9·04
Май	9·05	8·95	8·98	8·98
Юли	8·92	8·83	8·90	8·82
Септемврий	8·82	8·65	8·55	8·64
Памук местен	20·80	20·80	21·50	21·55
Октомврий	20·51	20·55	21·25	21·30
Ноемврий	20·65	20·44	21·42	21·45
Декемврий	20·83	20·94	21·61	21·62
Януарий	20·70	20·80	21·43	21·48
Февруарий	20·75	20·86	21·50	21·54
Електролит	14·	14·—	14·—	14·—
Калай местен	32·87	32·78	32·00	32·00
Олово	6·42	6·42	6·50	6.50
Цинк	6·80	6·72	6·67	6·67
Желязо	32·50	32·50	32·10	32·50
Бело тенеке	4·75	4·75	4.75	4·75
Мазнини	12·20	12·25	12·52 1/2	12·55
Лой	7·1/4	7·1/4	7·1/4	7·1/4
Дървено масло	8·40	8·75	8·75	9·00
Декемврий	7·99	8·00	8·27	8·25
Газ каса	16·00	16·00	16·—	16·—
Захар центроф.	5·28	5·28	5·28	5·28
Терпентин	135·—	136·—	139·	140·—
„ Савански	128·1/4	129·1/4	131·1/2	132·3/4
Шв. орл. дърво	20·—	20·—	20·83	20·88
Пшеница и червенка	125· —	125·1/2	—·—	130·1/2
Царевица	85·—	84·3/4	85·1/4	86·3/4
Брашно	5.15—5.90	5.15—5.90	5.15—.590	5.15—5.90
Газ в танкове	6·50	6·50	6·50	6·50

Цените се подразбират в центове за ливри 1 ливр = 454 грама.

Ливърпул, 4 октомврий 1922 год.

Памук (В англ. фунта 454 гр.)

	3.	4.		3.	4.		3.	4.
Обмена	5000	7000	Декемвр.	11·88	11·74	Египетски		
Внос	9570	2740	Януарий	11·84	11·72	Септемвр.	16·15	15·90
Октомвр.	12·07	11·87	Февруар.	11·78	11·68	Алексан.		
Ноемвр.	11·92	11·96	Март	11·74	11·65	Ноември	32·60	32·10
						Горноегип.	23·60	23·60

Всякакъв вид дърводелски изделия, мебели и строителски изработва художествено и при най-износни условия

СТОЛАРСКАТА РАБОТИЛНИЦА НА

МАРИН ПОЗАНОВ — ШУМЕН

до Сунтур-Баня.

В МОДЕРНО ШИВАШКОТО АТЕЛИЕ на

ТОДОР Г. КОМБУРОВ

ШУМЕН.

ул. Славянска могат да се задоволят най-взискателните вкусове на клиентите.

Склад за чамов материял и работилница за всекакви стопански изделия

ЗЛАТИ ДАНИЧЕВ

ШУМЕН.

улица „Христо Ботев".

Бжлгарска Народна Банка.

	9. X.		10. X.		11. X.		12. X.		13. X.		14. X.		16. X.		17. X.	
	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.
Антверп	1110·—	1118·—	1077·—	1090·—	1050·—	1063·—	1068·—	1080·—	1052·—	1062·—	1075·—	1085·—	1102·—	1110·—	1102·—	1110·—
Б.-Пеща	—·—	7·40	—·—	7·20	—·—	7·—	—·—	7·—	—·—	7·—	—·—	7·—	—·—	7·—	—·—	7·—
Виена	0·20	0·30	0·20	0·30	0·15	0·25	0·15	0·25	0·15	0·25	0·15	0·25	0·15	0·25	0·15	0·25
Прага	523·—	532·—	517·—	524·—	521·—	530·—	525·—	536·—	510·—	520·—	516·—	526·25	520·—	528·—	520·—	528·—
Берлин	6·40	7·30	6·—	7·—	4·—	5·—	4·50	6·—	5·50	6·40	5·—	6·—	5·—	6·—	5·—	6·—
Лондон	683·—	690·—	668·—	675·—	648·—	656·—	669·—	676·—	665·—	672·—	673·—	680·—	683·—	680·—	683·—	680·—
Париж	1180·—	1189·—	1150·—	1165·—	1125·—	1138·—	1142·—	1152·—	1144·—	1154·—	1165·—	1175·—	1178·—	1185·—	1178·—	1185·—
Гжрция	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Италия	660·—	670·—	648·—	656·—	634·—	644·—	630·—	640·—	645·—	652·—	656·—	663·—	658·—	664·—	658·—	664·—
Румжния	94·—	97·—	90·—	96·—	83·—	87·—	87·—	93·50	91·—	94·—	93·—	97·—	92·—	97·—	92·—	97·—
Сжрбия	218·—	233·—	210·—	225·—	—·—	219·—	215·—	230·—	220·—	235·—	220·—	235·—	230·—	234·—	230·—	234·—
Турция	91·—	93·20	88·—	91·—	83·—	85·—	85·50	87·50	88·50	90·50	88·—	91·50	89·50	91·50	89·50	91·50
Швейцария	2900·—	2930·—	2830·—	2865·—	2770·—	2810·—	2830·—	2870·—	2820·—	2860·—	2890·—	2930·—	2860·—	2900·—	2860·—	2900·—
Холандия	6060·—	6110·—	5880·—	5950·—	2770·—	5840·—	5880·—	5950·—	5880·—	5950·—	6000·—	6055·—	6040·—	6080·—	6040·—	6080·—
Америка	153·50	156·—	150·—	153·50	147·50	150·—	146·50	149·50	151·—	153·—	153·—	156·—	155·—	157·—	155·—	157·—

Варненска Тжрговско-Индустриална Камара.

Обявление № 4840

гр. Варна, 11 октомври 1922 год.

Обявява се, че на 26 того от 3 — 5 часа след пладне в Финансовото управление ще се произведе втори тжрг сжс сжкратен срок за отдаване на наемател част от вестибюла в Тжрговското училище, понеже обявения с обявление № 4307 не се сжстоя.

Секретар: Д. Влахов Председател: К. Генов

В РАБОТИЛНИЦАТА НА

Ал. и Ст. Тодорови

Шумен ул. Славянска

се намират най-здрави и в голям избор **седларски, сарачески и опиничарски изделия.**

Поржчки се изпжлняват с най-голяма акуратност и точност.

Модерно инсталирана

ВАЛСОВА МЕЛНИЦА

Иван Минев

ВАРНА

Произвежда и продава на едро

всички видове и качества

брашна, трици и отпаджци

За телеграми: **МИНЕВМЕЛИ.**

Телефон кантората № 271. **Телефон мелницата № 279.**

Печатница „Гутенберг" — Варна.